Roll No. ....

D–3339

B. A. (Classics) (Part II) EXAMINATION, 2020

VEDA

(Optional)

Paper First

Time : Three Hours] [*Maximum Marks : 75*

सूचना : सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः।

1. अधोलिखितेषु त्रयाणां ऋषिच्छन्दोदेवता निर्देशपूर्वकं यथाशास्त्रं व्याख्यायताम्— 20

   (क) वसोः पवित्रमसि द्यौरसि पृथिव्यसि मातरिश्वनो धर्मोऽसि विश्वधा असि। परमेण धाम्ना दृꣳहस्व मा ह्वार्मा ते यज्ञपतिर्ह्वार्षीत्।

   (ख) धूरसिधूर्व धूर्वन्तं धूर्वतं योऽस्मान्धूर्वतितं धूर्वयं धूवामः। देवानामसि वह्नितमꣳसस्नितमं पप्रितमं जुष्टतमं देवहूतमम्।

(ग) भूतायत्वा नारातये स्वरभिविरव्येषं दृ७हन्तां दुर्याः पृथिव्याम्। उर्वन्तरिक्षमन्वेमि पृथिव्यास्त्व नाभौ सादयाम्यदित्या उपस्थेऽग्नेहव्या७रक्ष॥

(घ) अदित्यै व्युन्दनमसि विपणोः स्तुपोस्यूपर्णम्रदसंत्वा स्तृणामि स्वासस्थां देवेभ्यो भुवपतये स्वाहा भुवनपतये स्वाहा भूतानां पतये स्वाहा॥

(ङ) अग्ने गृहपते सुगृहपतित्वयाग्नेऽहं गहपतिना भूयास७सुगृपतिस्त्वं मयाग्ने गृहतिना भूयाः। अस्थूरिणौ गार्हपत्यानि सन्तु शत७हिमाः सूर्यस्यावृतमन्वावर्ते।

2. अधस्तनेषु मन्त्रखण्डद्वयं यथाशास्त्रं व्याख्यायताम्— 10

(i) अग्ने व्रतपते व्रतं चरिष्यामि तच्छकेयं तन्मेराध्यताम्।

(ii) वीतिहोत्रं त्वा कवे द्युमन्त ७ सभिधीमहि।

(iii) यं परिधिं पर्यधत्या अग्ने देव पणिभिर्गुह्यमानः।

(iv) स्वयंभूरसि श्रेष्ठो रश्मिर्वर्योदा असि वर्चो मे देहि।

3. अधोङ्कितेषु पञ्चानां पदानां महीधरदिशा व्याख्या कर्तव्या— 10

(i) अयक्ष्मा।

(ii) विश्वकर्मा।

(iii) सुधातुम्।

(iv) अद्रिरसि।

(v) वाजजितम्।

(vi) मादयध्वम्।

(vii) पुष्करस्त्रजम्।

(viii) परिस्त्रुतम्।

4. अधस्तनेषु ब्राह्मणखण्डेषु किमपि द्वयं यथासन्दर्भं व्याख्या कर्तव्या— 20

(क) सोऽग्निमेवाभीक्षमाणो व्रतमुपैति। अग्ने व्रतपते व्रतञ्चरिष्यामि तच्छकेयन्तन्मे राध्यतामित्यग्निर्व्वै देवानां व्व्रतपतिस्तस्माऽएवैतत् प्राह व्रतञ्चरिष्यामि तच्छकेयन्तन्मेराध्यतामिति नाय तिरोहितमिवास्ति।

(ख) अथाक्रमते। विब्णुस्त्वाक्रमतामिति यज्ञो वै विष्णुः स देवेभ्य इमां व्विक्रान्तिं व्विचक्रमे येषामियं व्विक्रात्तिरिदमेव प्रथमेन पदेन पस्पाराथेदमन्तरिक्षं द्वितीयेन दिवमुन्तमेनैताम्वेवैष एतस्मै ष्विष्णुर्यज्ञो व्विक्रान्ति व्विक्रमते॥

(ग) अथ दृषदमुपदधाति। धिषणाति पर्वती प्रतित्वादित्या स्त्वग्वेत्त्विति धिषणा हि पर्वती हि प्रतित्वादित्यास्त्वग्वेत्विति तत सञ्ज्ञामेवैतत् कृष्णाजिनाय च व्वदति नेदन्योऽन्यꣳहिनसातऽइतीयमेवैषा पृथिवी रूपेण॥

(घ) तऽउहाप्त्या ऊचुः। अत्येव व्वयमिदमस्मत्परो नयामेति कमभीति य एवादक्षिणेन हविषा व जाताऽइति तस्मान्नादक्षिणेन हविषा वजेताप्त्येषु ह यज्ञो मृष्ट आप्त्या ऽउहतस्मिन् मृजते योऽदक्षिणेन हविषा यजते॥

5. अधोलिखितेषु विषयत्रयं यथाब्राह्मणं प्रतिपाद्यताम्— 15

(i) तत्र-व्रतोपायनम्।

(ii) यजमाननियमाः।

(iii) पवित्रकरणम्।

(iv) अन्तरा मानुष्या वायोव्याहरणे प्रायश्चित्तम्।

(v) शम्याया जिह्वासंस्तवः।

(vi) आप्त्योदकदानम्।

(vii) वेदिकाकरणम्।